І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтеся...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 88. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 9-го ТРАВНЯ 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 9, 1958 No. 88. VOL. LXV.

СЕНАТ І ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ЗА ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТЕНЬ ВІЙСЬКОВИКАМ

ПРЕЗИДЕНТ ДОБИВАЄТЬСЯ ПІДТРИМКИ СВІТУ ІНДУСТРІЇ ДЛЯ СВОГО ПЛЯНУ ПРО РЕОРГАНІЗАЦІЮ ПЕНТАГОНУ

Вашингтон. — Представники Сенату і Палати Репрезентантів погодилися на відбутій спільно конференції на компромісовий законопроєкт про підвищення платень військовикам до суми 576.400.000 долярів. Урядовий законопроєкт передбачав підвищення платень в загальному на 6 процентів для всіх офіцерів та вояків, що перебувають у військовій службі довше, як два роки. Цей захід має на меті притягнення до військової служби і затримування в ній здібних і вишколених спеціялістів. Сума платень у прийнятому сенатсько - палатною конференцією законопроєкті на 400.000 дол. вища від апробованої Сенатом. Сподіваються, що компромісовий законопроєкт буде прийнятий вже незабаром Конгресом і він буде увійти в дію від 1-го червня ц. р. Сенатсько-палатна конференція погодилася на прийнятий уже Сенатом плян про встановлення спеціяльних платень для капітанів, майорів, підполковників і полковників армії і летунства і відповідних офіцерів флоти, які займають відповідальні становища у важливих ділянках мілітарної служби. Згідно з прийнятим конференцією законопроєктом платні для тих офіцерів, що служать довше або й постійно у військовій, мали б бути збільшені в деяких випадках до 33 процентів, а платні для вояків до сорок одного процента. За законопроєкт урегульовує також справу пенсій для димісіонованих генералів і підвищує їх в загальному на яких 25 процентів. Водночас із цим, як повідомляють із Білого Дому, президент Айзенгавер почав кореспонденційну кампанію серед своїх знайомих і приятелів в американській індустрії за підтримку для запропонованого ним пляну про реорганізацію Пентагону. Цей законопроєкт викликав багато спротиву й опозиції в Конгресі і тому теж през. Айзенгавер хотів би здобути для нього якнайширшу підтримку громадянства, зокрема представників індустрії. Законопроєкт про реорганізацію Пентагону переходить тепер основний розгляд в палатній комісії для справ збройних сил.

Флеммінг найменований на секретаря здоров'я

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 7-го травня прийняв резиґнацію секретаря здоров'я, виховання і добробутности Маріона Б. Фолсома і на його місце найменував президента Веслейського Університету в Огайо д-ра Артура С. Флеммінга. Флеммінг обійме нове становище аж в половині літа цього року, коли залишить свій пост Фолсом. Флеммінг вже від 20-ох років займав різні урядові становища, і недавно був директором Уряду Оборонної Мобілізації. Президент хвалив Фолсома за його працю, головним чином за те, що він зробив в ділянці соціяльного забезпечення та за те, що він старався зробити в ділянці виховання. Флеммінг працював під президентом Ф. Д. Рузвелтом і Труманом, та під Айзенгавером і був членом Комісії Гувера для Реорганізації Уряду. Він є одружений і має 5 дітей. В урядових колах його вважають за здібного адміністратора.

Д-р Йорк передбачає в 1959 році такий сателіт, який зможе вернутися на Землю

Вашингтон. — Науковий Директор Агенції Заавансованих Дослідних Проєктів д-р Ф. Йорк промовляв на бенкеті Американського Фізичного Товариства і заявив, що ЗДА зможуть випустити в 1959 або в 1960 році такий штучний сателіт Землі, який зможе після кружляння в орбіті вернутися на Землю. Він твердить, що в найближчих роках ЗДА будуть випускати щораз то більші й важчі сателіти, починаючи від кількох сот фунтів і кінчаючи кількома тоннами. На думку д-ра Йорка вже в 1959 році можливо буде випустити такий сателіт, який зможе вернутися на Землю. Але той штучний місяць не зможе бути дуже тяжкий. Адмірал Джан А. Кларк заявив, що при кінці цього року вдасться випустити штучний сателіт, який кружлятиме довкола Місяця.

Сенатор Геннінгс за обмеження можливости обструкції в Сенаті

Вашингтон. — Голова Сенатської Комісії Правил демократичний сенатор Томас С. Геннінгс звітував Сенатові про працю своєї комісії і домагався, щоб Сенат зробив іще це на цій сесії для обмеження можливостей безтермінової обструкції, щоб найближчий Конгрес, вибраний восени цього року, не був виставлений на небезпеку непрацездатности. Згідно з тешість у Сенаті може при доперішнім регуляміном менпомозі необмеженодовгих промов не допустити до ухвалення законопроєкту, хоч за ним є потрібна більшість сенаторів. Сенат мусів би мати право обмежити час промов сенаторів, які хотіли б вести обструкцію, не більшістю 64-ох сенаторів, як це є тепер, тільки при допомозі звичайної більшости (49-ох голосів).

В АМЕРИЦІ

● **Цього року Американською Матір'ю 1958 р.** вибрано 68-річну вдову з Гартсвілл, Південна Кароліна, пані Мей Рупер-Купер, яка має 8 дітей і 17 внуків. Після вибору її Американ. Матір'ю вона сказала: „Я ніколи не думала, що можна дістати нагороду за те, що є найбільшим привілеєм жінки". Пані Рупер-Купер дістала квиток на безплатну одномісячну подорож до Европи.

● **Департамент Добродійності** при міській управі Ню Йорку, разом із добродійними організаціями влаштував на спеціяльному прийнятті пані Фльорі Філліпс, що впродовж 20-ох років виховала, крім свого сина, 19 прибраних хлопців, яких пізніше віддавала до сирітських закладів. Пані Філліпс співпрацювала з Жидівською Агенцією в Справах Юнацтва.

● **Колишній президент Гаррі С. Труман** признаєсь на зборах фармерів, що займався фармерством і орав плугом, який тягнули мули, але борозни не виходили у нього рівні.

● **Велика департаментова крамниця** в Ню Йорку, Н. Й. Мейсі, з нагоди „Дня Матері" і 100-річчя свого існування влаштувала у виставових вікнах виставку квітів. Публіка може оглядати в цій крамниці 2,000,000 прекрасних квітів.

СВІТОВУ ТОРГОВЕЛЬНУ ВИСТАВКУ ЗДА ВІДКРИТО В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Колісей (Любомир О. Ортинський). — Тут відкрито 7 травня 1958 р., в присутності численно зібраного дипломатичного корпусу, чужинецьких гостей і визначних особистостей американського економічного і торговельного світу, **другу Світову Торговельну Виставу ЗДА**. Три тисячі комерційних експонатів з 60 країн світу, розміщені в 35 національних павільйонах, представляють кращі зразки індустрійної й комерційної продукції виставляючих народів і перемінено виставові залі нюйоркського Колісею у „велику торговицю" Західної Гемісфери. Організатори вистави, спираючись на минулорічний досвід з 700 тисячами відвідувачів, сподіються, що до кінця вистави, тобто до 17 травня ц. р., її відвідає принаймні один мільйон гостей і що значно збільшиться, в порівнянні з минулим роком, число заключених торговельних трансакцій і вартість замовлень.

„Краяння хліба"

Сама церемонія відкриття, що відбулася в передобідніх годинах, була коротка, але оригінальна. Вступаючих до входової залі гостей вітав, виструнчений в однолиу шпалір „помаранчевих красавиць" — двадцять дівчат „гвардійського росту" в ясноцеглястих уніформах; за веселий настрій дбала 50-членна уніформована оркестра збройних сил ЗДА; виповнене міжнародної й американською знаттю фойє Колісею було сценою офіційного відкриття вистави. На нього зложилися короткі промовлення державного підсекретаря торгівлі В. Вільямса і державного підсекр. для економіки К. Даґласа Діллона; відчитання, останнім, вітальної телеграми през. Айзенгавера, коротке слово губернатора А. Гарримана і мейора Ню Йорку Р. Ф. Вагнера. Згодом слідувала церемонія краяння хліба: на столі, перед входом до виставових залів, лежав кольосальних розмірів хліб (метрів півтори завздовжки) до якого підійшли губ. Гарриман і почесні гості і на даний знак почали його краяти заздалегідь приготованими ножами. Розподіл хліба між присутніх і його куштування закінчило церемонію і відкрило вступ до відвідин вистави.

Продукція світу в мініятюрі

Вступаючого до виставової галі відвідувача вітає насамперед екзотична балінезійська святиня з Індонезії; крім неї індонезійський павільйон виповнений ще деревопритами і керамікою, що і становлять зміст експонатів цього павільйону. Але ви не зможете довго затримуватися коло різьбленої в дереві мітології цієї далекосхідньої країни, бо вас вже тягне своїми фасцинуючими образами павільйон Ізраїля, зовнішнє оформлення якого таки найбільше кидається в очі своєю оригінальністю декорацій. Організатори ізраїльського павільйону постаралися дати можливо повний перекрій продукції своєї країни, що може навіть аж за обильний, і тому дещо тяжкий до схоплення відразу.

На шарм Галії і красу Італії, що тут по майстерськи зарепрезентовані жіночими строями і витонченою естетікою, вам годі тратити забагато часу, бо з сусідства вас вже кокетує Близький Орієнт. Увійшовши до великого павільйону Об'єднан. Арабської Республіки (Єгипет-Сирія) вас полонить ніжна краса скіряних виробів і пишних килимів, а на додаток знайдете вкуті павільйону тузін гумових автових опон. Килими і безліч інкрустованих предметів марокканського павільйону, разом з добірними винами і сардинками, закінчують чергу експонатів цих країн і в з присмністю — підете відпочити після огляду цих барвистих мозаїк, до великого „ювелірського магазину" — спільного павільйону держав Бенелюксу (Бельгії, Голляндії і Люксембургу).

Західня Німеччина і англійське Об'єднане Королівство

(Закінчення на стор. 4-ій)

Конгресові провідники вимагають зміни в торговельному законопроєкті

Вашингтон. — 7-го травня конгресові провідники заявили представникові уряду, що законопроєкт про торгівлю з закордоном мусить бути змінений, бо інакше Конгрес не погодиться на те, щоб його ухвалити в теперішньому виді. Конференція відбулася в бюрі спікера Палати Репрезентантів Сема Рейбурна і закінчилася після одногодинних нарад без жадного вирішення, бо секретар торгівлі Сінклер Вікс заявив: „Ми і надалі підтримуємо цей законопроєкт, на який ми витратили стільки часу, і ми хочемо, щоб той законопроєкт був ухвалений". Вікс заявив, що уряд не думає пропонувати жадних змін. Але представники Палати Репрезентантів гадають, що є відкриті двері для компромісу, і що уряд погодиться на такий законопроєкт, якого бажає більшість в Конгресі. Гадають, що справа вияснитися в понеділок 12-го травня, коли Комісія Способів і Метод почне нараджуватися над цим законопроєктом.

Пані Люс закликає за Вилсоном „зробити світ безпечним для демократії"

Принстон, Н. Дж. — Колишня американська амбасадорка до Італії Клер Бут Люс промовляла до сеньйорів у Принстонському університеті і заявила, що головною ціллю американських провідних людей повинно бути змагання до здійснення гасла колишнього президента Вудро Вилсона: „Мусимо зробити світ безпечним для демократії. В тій одній думці є далеко більше змісту, як тільки вияв воєнної цілі. В цьому реченні є все те, що є найкраще в американській візії, в ньому є вся американська закордонна політика Америки з учора, сьогодні і завтра". Пані Люс твердила, що головною ціллю ЗДА є не допустити до війни, але ми не сміємо думати про те, щоб ми змогли перетривати теперішню небезпеку, бо це було б замало і для кожного з нас і для цілої нації. Нам усім повинна присвічувати велика Вилсонівська думка про те, що „ми мусимо забезпечити світ для демократії".

Відбулася зустріч голови ВО УНРади з головою Політичної Ради ОУН(з)

Вслід за розмовами, які відбулися між представниками Державного Центру УНР і Закордонного Представництва УГВР, зустрілися голова Виконного Органу УНРади п. М. Лівицький з головою Політичної Ради ОУНз проф. Романом Ільницьким. Під час зустрічі обговорено питання про можливість вступлення ОУНз до Української Національної Ради. Переведено також обмін думками щодо відношення української політики до непередрішенської платформи Амер. Комітету Визволення. Щоб вирівняти погляди між проводами УНРади і ОУНз, вирішено продовжувати розмови в ширшому колі осіб.

ЗДА і Англія переводять нові ядрові вибухи

Вашингтон. — З'єднані Держави і Англія переводять тепер — ЗДА на острові Ениветок на Тихому океані й Англія в Австралії — нову серію експериментальних вибухів з атомовою і водневою зброєю. Перший американський вибух стався в цій останній серії 28 квітня ц. р., а перший англійський 29 квітня ц. р. Виявив це, за згодою Комісії Атомової Енергії, конгресмен Чарльз О. Поттер, демократ з Орегону, член конгресової Атомової Енергії, у своїй промові в Конгресі в середу 7 травня ц. р., яку виголосив зараз після свого повороту з Ениветоку, де він був свідком цих перших вибухів. Про їхній характер і висліди ані він ані Атомова Комісія нічого не сказали. Всіх вибухів має бути 30 протягом травня і червня ц. р. Названий конгресмен гостро критикував Комісію Атомової Енергії, що вона засекречує ціль, характер і висліди цих вибухів і рекомендував подавати їі подробиці до публічного відома після кожного вибуху. Конгресмен Портер був одним з тих, які взагалі поручали піти слідом Совєтського Союзу, який 31 квітня ц. р. проголосив припинення таких вибухів. Совєти застереглись, що вони відновлять експерименти, якщо робитимуть це ЗДА й Англія. У Гонолюлю суд засудив на 60 днів в'язниці 4-ох американців, які в невеличкому човні намагались поїхати на сусідні з Ениветоком води океану на знак протесту проти тих вибухів. Тому, що ці 4 американці не послухали були попередньої пересторги збоку суду, то тепер засуджено їх за образу суду. Їх залишено на вільній стопі, але пильнують, щоб вони знову не пробували здійснити свого пляну.

Совєти продовжують публічне критикування Югославії

Москва. — У московському „Комуністі" передруковано цілістю з комуно-китайської преси напастливу статтю проти Тіта, в якій югославського диктатора називається „знаряддям імперіялістичної політики Америки" та закликається інші комуністичні країни до посилення боротьби проти „югославського ревізіонізму". Хоча сам „Комуніст" від себе ніяк не додає ніяких завваг, проте сам факт передрукування тієї статті вказує на продовжування югославсько-совєтського спору, всупереч закликові польських комуністів, щоб надалі цей спір перенести на внутрішній терен „приязних розмов". Існує поважне підозріння, що московські большевики просто замовили таку статтю в китайській пресі, щоб могти передрукувати її відтіль у себе, як нібн голос китайських комуністів. Як далі розвинуться відносини внутрі комуністичного табору, видно буде по тому, чи в цьому місяці зреалізує свою давню заповідь совєтський „президент" Клим Ворошилов, який мав поїхати на відвідини до Београду ревізітувати Тіта, і чи Тіто відвідає Варшаву.

Індонезія дістає бомбардувальники від Совєтів

Якарта. — До Індонезії прийшов перший транспорт совєтських — формально польських та чехословацьких — воєнних літаків типу МІГ. Заявив про це сам прем'єр Дюанда, сказавши загально, що тих літаків „кілька". Нічого не кажеться про те, хто їх обслуговуватиме. Індонезія вишколила невелике число летунів в Єгипті, але не виключають, що якийсь час ті совєтські машини, передані на власність Індонезії, будуть пільотовані совєтськими летунами. Прем'єр Дюанда знову скаржився на погані взаємини між ЗДА й Індонезією, при чому закидав З'єдиненим Державам, що вони не хочуть розуміти Індонезії і її політичного курсу. Мовляв, Америка признає тільки білий і чорний кольори та не признає посередніх. Дюанда також заперечував, наче б президент Сукарно і його уряд плили в комуністичному річищі. Він, у розмові з журналістами, давав пізнати, що й сам Сукарно не дуже настоював би на зберіганні комуністів в складі своєї так званої державної ради, як би в заміну за зречення з співпраці з комуністами — дістав інші користі.

Альжирські повстанці невдоволені поставою ЗДА

Альжир. — Альжирські націоналісти, які від кругло 4-рьох років ведуть проти Франції партизанську й терористичну війну за самостійність Альжиру, не є вдоволені політикою З'єдинених Держав — твердять західні кореспонденти з Альжиру. Альжирські араби признають, що уряд ЗДА натискає на Францію в напрямку поступок альжирському самостійницькому рухові і навіть не виключає, що в цьому натиску ЗДА осягнуть деякі успіхи. Однак альжирських автохтонів найбільше болить те, що ЗДА далі активно помагають фінансово і доставами зброї Франції, як членові НАТО, і що в останній дебаті на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй ЗДА не проголосили були бодай нейтральности, а виступали по стороні Франції. Один із лідерів альжирських націоналістів, який був у складі делегації Альжирського Національного Фронту Визволення на конференції Тунісії, Марокко і Альжиру в Танжері, Абдель Хамід Мехрі, назвав у розмові з американськими журналістами Францію „зіпсутою дитиною Америки" та перестерігав, що коли за двох-трьох місяців ЗДА не заявлять себе виразно в користь самостійности Альжиру, то воно матиме дуже погані політичні наслідки.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Місто Снятин на Покутті** відзначить цього року 800-річчя від свого оснування. Будуть особливо вшановані відомі українські покутські письменники — Василь Стефаник і Марко Черемшина, а також Іван Франко, що часто приїжджав у Снятинщину. В рідній селі Стефаника, Русові, є тепер літературно-меморіяльний музей ім. В. Стефаника, а в Снятині такий же музей ім. М. Черемшини.

● **Наукова Конференція** присвячена 120-річчю появи „Русалки Дністрової" та пам'яті її промотора, о. Маркіяна Шашкевича відбулася в суботу 3-го травня ц. р. заходами Філологічної Секції НТШ, Філадельфійського Осередку НТШ, УКАО „Обнови" і Асоціяції Української Католицької преси. Відкрив її голова Філологічної Секції НТШ, д-р Гр. Лужницький, а доповідачами виступили: проф. Богдан Загайкевич на тему історії появи „Русалки Дністрової", проф. д-р Василь Лев про фольклорні прикмети „Русалки" і проф. д-р Михайло Терлецький про умовини життя й діяльности о. Маркіяна Шашкевича та про всеукраїнське значення і характер „Русалки Дністрової". Конференцію закрив кінцевим словом голова місцевого Осередку НТШ, — д-р Данило Богачевський.

● **Повеликодне свячене** Пластової Станиці в Шикаго відбулося в неділю 4 травня ц. року. У програму крім прийняття входили гагілки юначок, декламація новачки Гаєцької і новака Саєвича, привіти представників товариств та інше. З визначніших громадян були гостями о. проф. д-р М. Ваврик, проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, д-р Витанович та багато інших. Від пластунів Арґентини вітав пластову молодь пл. сен. Павло Клим.

НАТО ПІДТВЕРДЖУЄ ПОВНУ ЄДНІСТЬ ВІЛЬНОГО СВІТУ

Копенгаґа. — 15 міністрів закордонних справ держав, приналежних до Організації Північно-атлянтійського пакту (НАТО), які в трьох перших днях цього тижня нараджувалися у столиці Данії, Копенгазі (Копенгагені), оприлюднили на закінчення своїх нарад в середу 7 травня 1958 спільний комунікат, в якому стверджують „поглиблення і скріплення свого взаємного зрозуміння і своєї єдности цілей". „НАТО — кажеться далі у 1 точці того комунікату — є тепер чимсь багато більшим, ніж тільки військовий союз. Воно стає справжньою спільнотою вільних народів. Внутрі тієї спільноти, до небувалого до цього часу в історії ступня, держави ведуть свою політику у тісній співпраці у мирному часі, без зречення з своєї суверенности. Це явище є одною з найзнаменитіших і найбільш обіцюючих подій нашого часу". Стверджуючи далі, що конференція міністрів НАТО зробила перегляд власної політики та міжнародної ситуації, комунікат з вдоволенням зазначує поступ в ділянці взаємних політичних нарад, проводжених задля узгіднювання політики в усіх важливіших проблемах. Згадано минуломісячну конференцію міністрів військових справ у Парижі та започаткування співпраці в ділянці наукових дослідів. У четвертій точці комунікату говориться про взаємну економічну співпрацю, про закордонну торгівлю і поміч малорозвиненим країнам, а щойно в п'ятій точці згадується, що говорено там також про конференцію „на вершинах". „Північно-атлантійська Рада вважає, що конференції „на вершинах" бажані, якщо вони подають вигляди на осягнення порозуміння у важливих справах. Рада признає, що конференції „на вершинах" не є єдиним шляхом, або обов'язково найкращим шляхом для переговорів або зменшення міжнародного напруження. На всякий випадок, такі конференції мусять бути пильно приготовані і відбуватись у корисній атмосфері". Далі комунікат натаврує Совєти за поставлення „нерозумних передумов" при веденні підготовчих нарад щодо можливої конференції „на вершинах". „Совєтський Союз недавно погіршив міжнародне напруження своїм вето проти пропозиції З'єдинених Держав на зредукування рисику несподіваної атаки". Все ж, НАТО запевняє, що всі ці труднощі не відстрашать його „від принципу переговорювання". Однак НАТО підкреслює конечність, щоб на конференції „на вершинах", якщо вона відбулась би, треба розглянути деякі важливі проблеми, між ними німецьку проблему, а також проблему міжнародного роззброєння, при чому НАТО далі вважає, що найкращою базою для переговорів про роззброєння є пропозиції Заходу, сформульовані 29 серпня 1957 року та запробовані великою більшістю Об'єднаних Націй. У передостанній 9-ій точці НАТО висловлює надію „що всупереч дотеперішній відмовній поставі Совєтів, ці останні таки погодяться розпочати технічні розмови над можливостями міжнародної інспекції задля ґарантування міжнародного роззброєння. „Порозуміння щодо способів — кажеться буквально в комунікаті НАТО — як запобігти несподіваній атаці або перевірювати ядрові вибухи, може промостити можливість згоди щодо роззброєння, покращати її вигляди та запевнити виконання на випадок її осягнення". У кінцевій 10 точці комунікату ще раз стверджується, що „міністри потверджують повну згоду їх урядів на основі принципів союзу, і цілей та способів, як їх осягнути".

Плевен „збалянсував" новий уряд Франції

Париж. — Кол. прем'єр Рене Плевен, який взявся за місію створення нового французького уряду, намагається погодити в ньому вогонь і воду — цілком суперечні тенденції соціялістів і правих „незалежних" на політику супроти Альжиру. Новим міністром для Альжиру має стати поміркований член правої Незалежної партії Андре Муттер, який має добрі зв'язки з французькими військовиками і ветеранами, як колишній міністер для справ ветеранів. Зате міністром військових справ має стати Андре Моріс, один з найголосніших речників „твердої руки" супроти альжирських партизанів, творець „лінії Моріса" — зелектрифікованої дротяної застави здовж цілого альжирсько-туніського кордону. Незалежна партія буцімто узалежнила підтримування уряду Плевена від включення до нього Моріса. Зате соціялісти, від становища яких також залежить доля цього уряду, рішуче противляться приявності Моріса в новому уряді. Таким чином боротьба довкола уряду Плевена розпочалась ще поки взагалі формально той уряд почав урядувати. Кожний французький уряд мусить спершу дістати затвердження його програми від парляменту.

У СВІТІ

● **У Лондоні вибір „місс Інґленд"** відбувався з перебоями й авантурами. Вибрана королевою краси крамничка продавчиня Джун Купер через 5 днів після вибору зреклася свого королівського титулу, бо її мати не дозволила їй їхати на міжнародний конкурс краси до Голлівуду, як занадто молодій дівчині. На її місце вибрали з-поміж 69 кандидаток 22-річну модельку Венді Пітерс. Матері кандидаток, що програли, влетіли на естраду і почали кричати, що вибір стався внаслідок підступу, бо „королева" відповідним купальним костюмом штучно зменшила об'єм свого стану.

● **Англійський маршал Вайкавнти Монтгомері**, один із героїв останньої світової війни, залишає увересні становище заступника команданта збройних сил Організації Північно-Атлянтійського пакту (НАТО). Тепер він починає прощальні відвідини у 15-х державах, членах НАТО. Наступного тижня Монтгомері приїде до Канади а 20-го травня відвідає президента Айзенгавера у Вашингтоні.

● **Королеві Арабської Федерації** Іраку і Йорданії, Фейсалові II сповнилося 23 роки. З цього приводу він прославляв злуку названих двох країн. Однак радіовисильня „Голос Арабів" із Каїро гостро атакує Федерацію, представляючи Фейсала і йорданського короля Гуссейна, як „знаряддя імперіялістів".

● **Большевики**, бажаючи показати єгипетському президентові Нассерові, що в Совєтах існує „свобода релігії", в залишеному на показ для чужинців єдиному мечеті в Москві відправили в арабській і російській мовах 30-хвилинну мусульманськуБогослужбу, на якій були присутні Нассер та всі большевицькі проміненти.

● **Оскар Лінг** в м. Рідінг в Англії 12 років тому, одружився маючи вже жінку. З дружиною ч. 2 проводив будні, а до дружини ч. 1 приїздив на „вікенд" до Лондону. Так тривало 12 років. Аж тепер признався він своїм жінкам і станув перед судом за біґамію. Присуд був дуже лагідний: 3 дні в'язниці, з припиненням кари і з зобов'язанням рішитися на одну жінку. Підсудний вибрав першу дружину. Він має тепер 68 років.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СТАН „ЗБАЛЯНСОВАНОГО ТЕРОРУ" В СВІТІ

Сучасну міжнародну ситуацію президент Айзенгавер назвав „станом збалянсованого терору". Виголошуючи промову на бенкеті Крайового Республіканського Комітету, влаштованого для вшанування республіканських членів Конґресу, Президент все ж не звужував своїх завваг до партійних рямців і не займався сутопартійними турботами. Навпаки, говорячи про основну ціль американського уряду „збудувати справедливий мир і зберегти Америку й решту вільного світу сильними та безпечними" — Президент заявив на самому вступі, що він „хоче говорити про ці змагання до кожного американця, незалежно від партії". І він підкреслив, що проблеми, які заторкує, такі важливі для цієї країни і для всього людства, що вони „вимагають від нас, американців, уваги, незалежно від нашої партійної приналежности".

З формального погляду Президент вказував на три справи, що їх вирішує тепер Конґрес. Це — реформа Пентагону, т. зв. закон про взаємну безпеку, себто про допомогу закордонові, і продовження на дальших п'ять років закону про закордонну торгівлю. Президент доказував, що кожна з цих трьох справ найтісніше зв'язана з „станом збалянсованого терору у світі", себто, що кожна з цих трьох найактуальніших справ американського законодавства служить основній цілі: протиставленню совєтській небезпеці. Совєтську небезпеку Президент змалював найяскравішими барвами, щоб приявні і всі люди далеко поза тією залею прийняття у Вашинґтоні усвідомили, що большевицька потвора — це не уроєна, а дійсна, смертельна загроза для вільного світу і всього людства. Ця вівтіркова промова Д. Д. Айзенгавера — це ще один історичний арґумент, на який майбутні історики Америки будуть з гордістю покликатись, як на незаперечний доказ того, що Президент З'єдинених Держав у половині 1958 року здавав собі справу з двох основних правд: перебування вільного світу над берегом провалля внаслідок ненажерливости червоної Москви і — провідної ролі Америки в боротьбі проти тієї загрози.

„Через моря погрожує загибіллю небезпека комуністичного імперіялізму. Він заперечує кожну знатнішу цінність у нашій цивілізації. Він тиранський, нечутливий на потреби власного народу, презирливий супроти релігійного вірування і людської гідности й вартости, зачмелений жадобою заволодіти світом. Зайняті своїми щоденними турботами, ми занадто легко переочуємо наявність цієї злющої сили. Знаємо, що в світовій історії було чимало грабіжників. Але сьогодні новочасна наука й технологія вложили необмеженої сили інструменти в руки визнавців ідеології, ворожої всьому, що живе у свободі..." І тому Президент поставив перед слухачами справу руба, що — „спасення нашого краю і нашої свободи залежить від способу, як ми сформулюємо й переведемо нашу державну політику".

Червоною ниткою через всю промову Президента тяглося зображування совєтської загрози. Президент не говорив про теорії, про далеке минуле чи гіпотетичне майбутнє, про речі сумнівні й дискусійні. Він весь час стояв на тому твердому ґрунті нинішнього дня, до якого стосується стан „збалянсованого терору". Він орудував дуже конкретними фактами й датами, дуже реальними цілями й потребами. Він арґументував знову конечність перевести реформу керівництва американськими збройними силами з погляду небезпеки війни в атомовій добі, яка вимагає одностайного плянування, одностайного керівництва та одностайної акції. При теперішній наявності „стану збалянсованого терору" у світі — Президент ставить справу „єдности, спроможности і справности" збройних сил ЗДА на перше місце всіх проблем країни. Ця сама совєтська загроза визначає Америці конечність базувати безпеку власну і вільного світу на колективних союзах із 42-ма державами плюс двосторонні пакти із цілим рядом інших країн. Партнери ЗДА витратили за сім років 120 більйонів долярів на свою оборону, ЗДА додали їм від себе 20 більйонів дол., і тепер Президент домагається ухвалити на допомогу закордонові дальших 3,900,000,000 дол., як інвестицію у власну забезпеку. „Вишколений комуністичний аґент діє скрізь у світі. Пропоную, щоб ми не скріплювали його руки — відтягуванням своєї руки". Врешті Президент настоював на тому, щоб не послаблювати торгівлі з вільним світом. Коли ЗДА спровадили в минулому році товарів на кругло 13 більйонів дол., а вивезли кругло на 20 більйонів, то цього стану не можна змінювати зі шкодою для союзників, приятелів і для всіх вільних країн. „Хочемо взаємности, а не відплатних акцій" — перестерігав Президент проти високих митних бар'єрів.

„Ця програма висуває вимогу поставити імперативні потреби нації понад партійні цілі" — казав Айзенгавер. Хоч він промовляв на партійній імпрезі, але виступав, як Президент цілої країни і як лідер усього вільного світу.

ЩЕ ОДНОГО ФЕДЕРАЛІСТА ВІДКЛИКАЛИ „НА РОДІНУ"

Точно три роки тому, в квітні 1955 р., голосною стала справа повороту „на родіну", чи точніше відкликання із закордону безсумнівного совєтського аґента, „професора" Владіміра Василакія, невтомного організатора т. зв. українських федералістів на еміґрації в Европі, близького приятеля і співробітника „генерала" Демида Гулая, голови „українського визвольного руху" в Европі. Виґризши з „УВРуху" його провідників, Золотаренка і самого Гулая, Василакі зорганізував був навіть „Лігу Антибольшевицьких Народів СССР" і за виграні буцімто на льотерії гроші почав видавати часопис „Нова Україна", в якому на всі лади прославляв „возз'єднання України з Росією" й ідею федералізму. Відкликаний, подвизався ще трохи на сторінках органу Міхайловського комітету в Берліні і в совєтському радіо, а потім про нього затихло.

У половині квітня 1958 року повернувся „на родіну" ще один видатний федералістичний діяч, близький співробітник А. Керенського, співосновник твореного Керенським „Русского Народного Двіженія" і співорганізатор „українського федералістичного руху" в ЗДА, інженер (архітект) Владімір Левченко. Не зважаючи на те, що перебування цього інженера-архітекта на терені ЗДА і його політична діяльність тут була не менш сенсаційною, як еміґраційна кар'єра Владіміра Василакія чи такого проф. Ореста Макара, російські еміґрантські газети не присвятили „поверненню" Левченка ширшої уваги (деякі згадали тільки цю справу в „хроніці" подій.) і нічого не подали чомусь про цю подію американські газети, які, наприклад, у випадку Макара, розписувалися про новий факт „репатріяції" дуже широко.

А тим часом справа з поверненням Левченка заслуговує на увагу, як черговий приклад безсумнівної участи совєтських аґентів у твореному і реклямованому російськими еміґрантськими газетами та колами „федералістичному русі", що з його допомогою російські еміґрантські кола намагаються розбивати український незалежницький рух.

Деякі дані про „діяльність" Владіміра Левченка і про те, що існували підозріння в його „таємнім контакті з совєтською розвідкою" подало „Новое Русское Слово" з 24 квітня ц. р. в короткій новинці, поданій петитом поміж „хронікою" на 3-ій сторінці.

„Минулого тижня, — згадується в цьому хронікарському повідомленні, — виїхав кораблем із Ню Йорку до СССР Владімір Девченко, що в останні роки виступав активно у багатьох еміґрантських політичних організаціях, і вже давно був запідозрений у таємнім контакті з совєтською розвідкою. Народжений у Харкові, архітект за освітою, В. А. Левченко з'явився в Австрії після другої світової війни, і потім переїхав до Німеччини, де пристав до НТС. В З'єдинені Держави Америки він еміґрував у 1951 році, де, відійшовши від солідаристів, почав брати активну участь у праці Ліґи Боротьби за народну свободу" (очолюваної Ніколаєвським — Н. В.). Коли в Лізі стався розкол, Левченко пішов за А. Ф. Керенським, Р. Б. Гулем і іншими, покинув Ліґу і приєднався до нової організації „Народноє Двіженіє" (очолюваної Керенським — Н. В.). Разом з проф. Курґановим (один з головних доповідачів на зааранжованому солідаристами 25 квітня 1957 р. в Газі „Конґресі за права і свободу в Россіі" — Н. В.) Левченко видав збірник „Судьбы Россіи", надрукувавши в ньому статтю дуже підозрілого характеру... Після приїзду до ЗДА Левченко пробував влаштуватися в секретній військовій установі, але спроба його не мала успіху. Все ж таки деякий час Левченко працював у картографічному відділі секретаріяту оборони, але незабаром був звільнений і останніх шість років був без праці. В той час, мабуть, і назріло у нього рішення їхати до СССР. Перед від'їздом він продав свою бібліотеку, авто і минулого тижня (між 13 і 20 квітня ц. р. — Н. В.) завантажився на корабель. В день його від'їзду група його колишніх політичних друзів зробила спробу — уже на кораблі — відмовити його від виїзду, але ця спроба не мала ніякого успіху".

Подане хронікальне повідомлення вимагає деяких уточнень, особливо тому, що в ньому немає ніяких даних про діяльність і ролю Левченка в ініціюванні та організуванні „українських федералістів", як і про те, що він був не тільки одним із найближчих співробітників провідника цього „федералістичного руху" Федора Богатирчука, але й генеральним секретарем очолюваного Богатирчуком „Об'єднання Українських Федералістів-Демократів" у 1952-1953 роках.

До ЗДА прибув інж. В. Левченко не в 1951 році, але вже в першій половині 1950-го, і в червні того року відбув розмову з відомим „федералістом" Іваном Лапком-Лошаковим, в якій заявив йому про своє бажання зараз же „включитися у федералістичне діло". Через шістнадцять місяців після того Левченко, уже як член Центрального Комітету „Русского Народного Двіженія" (РНО), очолюваного Керенським, став разом з другим членом цього ж ЦК, Грабовським, ініціятором заснування виконавчого комітету „українців-федералістів", що відбулося в Ню Йорку у першій декаді жовтня 1951 року. Ще через рік, після несподіваного розколу в і так невеликій групі федералістів, Левченко, що його тодішні „федералісти" визначали, як „секретаря Керенського і завзятого партійного народника", стає секретарем „Об'єднання Федералістів", зорганізованого І. Лапком-Лошаковим і Федором Богатирчуком, і в цій ролі в грудні 1952 року бере участь у з'їзді „українських федералістів-демократів", що відбувся над Ніяґарою в Канаді. На поширеному пленумі ЦК ОУФД Левченко з Грабовським рішуче виступають проти усунення з посту голови Ф. Богатирчука та проти призначення новим головою п. Косача (див. Інформаційний Бюлетень ОУФД, І, надрукований в 2-му числі місячника „Федераліст-Демократ" з 15 червня 1953 року) і, на знак протесту й солідарности з Богатирчуком, покидають засідання. Тоді ж Левченко підписує разом з Богатирчуком „декларацію" в якій з'ясовує справу ставлення федералістів до... „Ліґи Боротьби за народну свободу". В липні 1953 року Левченко листується з ославленим Демидом Гулаєм в справі ...об'єднання федералістичного руху в Европі і в ЗДА, і повідомляє його про свої заходи в цій справі. Цього ж самого місяця у Мюнхені „соратник" Гулая, згаданий на початку цієї статті Владімір Василакі, видає перше число УВР п. н. „Нова Україна".

Коли розглядати „активність" Василакія і Левченка, то вона йшла по одній лінії і в одному напрямі: зорганізувати за всяку ціну федералістів для протиставлення їх українському незалежницькому рухові і для дискредитації його. Їхня діяльність — одного в Німеччині, а другого в ЗДА — доказує, що і Левченко, як колись Василакі, не вернулись, а були відкликані „на родіну".

Н. В.

Д-р Ярослав Левицький

НЕДОКІНЧЕНЕ ПОРІВНЯННЯ

У відомому американському місячнику „Рідерс Дайджест" в числі за травень ц. р. появилася цікава стаття Генсона В. Болдвіна під заголовком „Яке наше положення".

Автор — військовик і дипломат, співредактор „Н. Йорк Таймсу" з ділянки військових справ — старається провести аналізу, в чому ЗДА сильніші, а в чому слабші від СССР. Його підсумки оперті на вичерпних даних військових фахівців так у цій, як і в союзних ЗДА країнах.

Переходячи по черзі питання стратегії, далекосяжних ракет, летунства і протилетунської оборони, морських та суходільних сил ЗДА і СССР, автор доходить врешті до питання, яким є дух американського вояка. Характеристичним при тому є те, що, обговорюючи цю останню, можливо найважливішу проблему, автор обмежується ствердженням, яким є дух американського вояка, не згадуючи при тому про дух вояка СССР.

В чому, на думку автора, полягає слабкість „духа" (може краще зрозумілим для військовиків було б слово „мораль") американського вояка? Він вичислює по черзі: відчуття браку реальних мотивів служби в армії, відсутність самодисципліни, врешті фізичну та моральну м'якість. У великої кількости молодих людей, пише він, туга за особистою безпекою заступили почуття конечности та спільної служби для батьківщини, жадоба пригодництва та шукання небезпеки. Туга, що, як слушно підкреслює автор, може стати сама по собі причиною поразки тих, що тужать!

Важко розпочинати дискусію на цю тему. Передусім погляди автора можна розглядати тільки як його особисті, а не як аксіому. Всякі оцінки „духа" будь-якої армії можна робити тільки а постеріорі, бо в противному разі — це будуть тільки здогади, які можуть бути більш чи менш песимістичні чи оптимістичні, правдиві чи уявлені. А приймати за слушну авторову оцінку „духа" американського вояка на основі недавньоминулого було б у високій мірі кривдою для американської армії. Бо вже тільки побіжне ознайомлення з джерельною літературою про останю світову війну, головно на Тихоокеанському фронту, вказує на щось інше. Дуже важкі, а все таки переможні бої на Філіппінах, Окінаві, в джунґлях чи врешті на Кореї — виключають, щоб ті перемоги могла вибороти армія без відповідного „духа".

Вправді, нинішні вояки — це переважно діти тодішніх. І ніхто не буде перечити, що це покоління, виховане чи то у війні, чи безпосередньо по ній, в часі безприкладного американського добробуту, може бути в дечому слабшим від своїх батьків. Проте, ту слабкість можна надолужити відповідним вишколом, не лише фізичним, але й духовим, який занедбано з тих чи інших причин в публічних школах.

Але все це ми згадали, сказати б, мимоходом. Важливим для нас є щось інше, а саме те, що сказано в заголовку. Для чого автор цієї — до речі, дуже добре написаної статті — не закінчив того уступу? Таж хіба твердження, що „дух" американського вояка є невистачальним, вимагає доконче додатку — у відношенні до кого? Котра ж то армія, з якою ЗДА доведеться воювати в майбутньому — має вояків овіяних таким „духом", що аж треба побоюватися за американських вояків?

Так, як сьогодні стоять справи, ЗДА загрожує війна лише з СССР. Отже треба прийняти, що автор вважає „дух" совєтської армії аж так високим, що треба було принизити дух власної армії. Де ж в такому випадку шукати причин того наскрізь помилкового погляду? На нашу гадку, передусім в помилковому переконанні, яке покутує ще, на жаль, у багатьох американців, і то не тільки журналістів, — що в СССР живе одноцілий російський чи совєтський нарід, армія якого овіяна фанатичною любов'ю до батьківщини! А далі — у незнанні чи свідомому замовчанні історії останньої німецько-російської війни.

Важко сьогодні українцеві забирати голос в російських справах. Покликаючись на будь-яке українське джерело можна легко наразитись на закид в шовінізмі. Тому, доказуючи помилковість згаданих вище заложень, хочу покликатися виключно на твори авторів, що їх важко назвати навіть об'єктивними супроти українців і їхніх змагань. І так, щодо одноцільности Росії, російського народу і т. п. дозволю собі навести книжку: Russia and her colonies by Walter Kolarz, 1952 by Frederick A. Praeger, Inc., Publishers—NewYork.

(Закінчення на стор. 4-ій)

УНР — УССР

(Голос у дискусії)

Проблема УНР-УССР цікава під багатьма оглядами, і я слідкую за нею не тільки в українській, але й в іншомовній пресі. Звичайно, одній людині не під силу все помітити, але й з того, що я прочитав, помічаю, що дискусія стоїть на хибнім шляху. З прочитаного виходить таке:

Під час східньо-европейської революції, яка охопила була і землю України, на тій землі започатковано два державні новотвори: один в Києві, який відомий під назвою УНР, і другий в Харкові, який відомий під назвою УССР. Обидва центри шукали союзників і визнання іншими державами. УНР знайшов тоді союзників в Німеччині, Австро-Угорщині, Болгарії та Туреччині і придбав визнання деяких інших держав. УССР знайшов відразу союзника в Московії, бо він був твором Москви. Обидва центри воювали між собою за перевагу на українській землі, обидва використовували своїх союзників для тієї війни. Переможцем вийшов новотвір з Харкова, що звався УССР, і переможеним був новотвір з Києва, що звався УНР. З часом УССР опанував всі українські землі, а УНР був змушений вийти на еміґрацію.

Зовнішній світ, визнаючи Совєтський Союз, в рямцях договору визнав і УССР. Рівночасно ті держави, які визнали були УНР, мусіли те визнання зліквідувати і визнати УССР. Бож недопустимо міжнародноправно признавати для одної й тої самої території дві держави.

Чи це нам подобається, чи ні, але такий є нині стан. З того ясно, що УССР не є продовженням УНР. УНР, як держава, не існує, бо вона була як держава зліквідована в момент, коли її уряд вийшов на еміґрацію і коли її збройні сили залишили українську землю. Натомість існує УССР на українській території. Обидва державні центри започатковані були на українській землі майже рівночасно. Один з них вийшов побідно над другим, опанував територію України збройними силами Москви і лишився при житті. Другий зазнав поразки, залишив українську територію, втратив військо і перестав існувати. Існує тільки його уряд на чужині.

Безперечно, що наш сантимент — по стороні центру з Києва, тепер на еміґрації. Ми академічними дискусіями доказуємо, що другий центр з Харкова не є український, але то ні в чому не змінює дійсности. Моральні, історичні і які хочете інші арґументи за нами, а дійсність проти нас і за УССР. В міжнародному праві грають велику ролю моральні й історичні фактори, але лише тоді, коли за ними стоять багнети. За нами багнети не стоять, тому наші арґументи міжнародноправні другорядні, а першорядні за УССР, як частиною Совєтського Союзу. Загальновідомо, що міжнародне право інтересується реальною дійсністю, тому чинник УНР не є нині об'єктом міжнародного права. Наші арґументи правильні для нас, але вони не зобов'язують міжнародне право. Обидва центри, УНР і УССР, мають претенсії до тої самої території. Ту територію може мати лише один чинник, а не два. Має її тепер УССР. Як ту територію займе УНР, тоді він стане об'єктом міжнародного права, а УССР опиниться в такій позиції, як тепер УНР.

Наші арґументи не завжди витримують критику навіть тоді, коли покликаємось на те, що УССР створила Москва, а не українці. УНР має як експонентів Грушевського, Скоропадського, Петлюру, Лівицького, а тепер Витвицького. УССР має як експонентів Раковського, Затонського, Скрипника, Петровського і Винниченка. Отже, їх уважає світ за українців, і ми їх визнаємо за українців, за винятком Раковського, який був румуном на території України, отже в розумінні світу українцем. Арґументи рівноважаться в очах сторонніх спостерігачів, для яких наші сантименти чужі й незрозумілі. То підважує наш арґумент, що УССР творили неукраїнці.

Що так воно є, а не інакше, в розумінні навіть Америки, можна прочитати в „Юнайтед Стейтс енд Ворлд Ріпорт" з 17 січня 1958 р. Там надруковано статтю на тему, чому Айзенгавер противиться розмовам з Хрущовим. Стаття не випадкова і, як добрі люди кажуть, віддзеркалює думку Вашинґтону.

У статті є цілий ряд арґументів, і то реальних, для підпертя того, чому Айзенгавер, а за ним і Доллес, не довіряють Хрущову і тим самим Москві. Там сказано, що совєтські провідники признали Україні право самостійности 28 грудня 1920 року, і був укладений союз між урядами українським і московським. Мається на увазі УССР, а не УНР, бо в такому випадку визнання самостійности було б подане з року 1918, а не з року 1920. Совєтські провідники не дотримали умови і включили УССР в склад Совєтського Союзу 30 грудня 1922 року. Тим самим виразно сказано, що українську самостійність зліквідовано. Америка перестала визнавати УССР як державу, а визнає її тільки як провінцію СССР, щось на зразок Пенсилвенії, чи в рямцях Об'єднаних Націй, як другий голос для Москви в тій організації. На це вказують і ялтинські урядові документи, де говориться про Україну як другий голос для Москви, а не як про державу. За це промовляють і інші голоси, які час від часу доводиться читати на цю тему. За це промовляє і спроба, невдала, з боку Британії, яка хотіла нав'язати зв'язок з урядом чи міністерством закордонних справ УССР, але такого в Києві не знайшла і тим самим була змушена спроби занехаяти.

Тепер положення таке саме, як і було, хоч в Об'єднаних Націях з'являється міністер закордонних справ УССР, але він свій уряд має в Москві, а не в Києві.

Мені доводилось давніше, а часом і тепер на ті теми розмовляти з не-українськими людьми, навіть такими, які на таких справах визнаються. Їм наші сантиментальні арґументи до душі не промовляють, вони стоять на базі реальности, хоч нашим арґументам визнають рацію, але тільки моральну. Безперечно, що й це великий досяг в порівнянні з тим, що було в

(Закінчення на стор. 3-ій)

М. Л-а

О. КОБЕЦЬ

(1)

Лукава доля вирвала багатотисячну українську масу з рідного ґрунту і розсіяла її по далеких, чужих просторах, заставляючи еміґрантів творити свої нові громади на нових місцях поселення. У цих нових громадах знайшлися люди з різних околиць України, які знають одні про одних дуже мало, або зовсім нічого не знають. Часто буває, що у таких умовинах, в тіні забуття, доживають свого віку високозаслужені для нашого народу одиниці.

У місті Б. кілька років проживає видатний наш поет і письменник О. Кобець. Як член Б-ої громади, вважаю за свій моральний обов'язок пригадати цю постать українському загалові, хоч би цією скромною довідкою про її життя і творчість.

Не знати, чи це припадок, чи так уже хотіло Боже Провидіння, що містечко Канів, яке прийняло на вічний спочинок найбільшого кобзаря України Тараса Шевченка, породило одного з пересмників його кобзи — О. Кобця. Як би не інтерпретувати цей факт, одне є певне: близькість могили найбільшого генія України мусіла мати великий, а може й вирішальний вплив на формування душі дитини, на кристалізацію її національної свідомости: малий хлопець — майбутній поет, доля якого — особливо в молодому віці — була такою подібною до долі Шевченка, був свідком рік-річних масових національних прощ на Тарасову могилу, був свідком постійних індивідуальних чи групових відвідувань, слухав чимало оповідань про могилу і те, хто там похований, читав забороненого „Кобзаря", виданого у Львові...

Народився О. Кобець 28 березня 1889 року. Його батьки — незаможні хлібороби — не могли дати синові належного матеріяльного забезпечення, так, що вже на 14-му році життя, по закінченні канівської школи, довелося хлопцеві покинути рідну хату і самостійно промощувати собі шлях в життя. (Канівська двоклясова школа за статутом 1872 року дорівнювала 6-ом клясам гімназії). А все таки роки раннього дитинства залишилися у поета найкращим клаптиком його життя. Це видно з віршів із автобіографічним підложжям, що відносяться до тих саме часів. Ось один з них:

Під ногами сніг рипучий,
Вітер стріхи обміта:
Нині день ясний, блискучий,
День народження Христа!

Прийдуть з церкви батько й
мати,
Я торбинку одягну
І піду колядувати —
Ані хати не мину.

Хай мороз хоч як там давить,
Я його не побоюсь:
„Бла-го-сло-віть Хри-ста
сла-вить" —
Попід вікна запрошусь.

І озветься хтось привітно:
„Коляди! Ждемо давно".
А хто саме, то й не видно
В замуроване вікно.

Та дарма! Я „Нову раду"
Проспіваю залюбки,
Щоб моя колядка в хату
Долетіла й крізь шибки.

В хаті будуть пильно слухать,
Посхилявшись при вікні,
На шибки замерзлі дмухать,
Усміхатися мені.

А як я доколядую,
Вийде з хати сивий дід:
Діда з святом повіншую,
І він дасть мені „дохід".

Буде то горіхів жменька,
Пиріжок чи ковбаса:
В мене торба не маленька —
Нижче пояса звиса!

Дід попросить передати
Мамі й татові поклін,
І словами ще сказати,
Що у них... хороший син.

Я тоді подамся далі,
В кожній хаті ждуть мене,
І ніхто, хоч би й не ждали,
З-під вікна не прожене.

Сніг до ніг ніяк не липне.
Колядую... Сил стає,
Поки голос не захрипне,
Поки місце в торбі є.

З Канева виїхав О. Кобець до Катеринослава. Там почав працю хлопчиком-попихачем у крамниці канцелярійного приладдя і тютюнових виробів. Потім роками працював писарчуком і писарем у різних установах Катеринослава й Катеринославщини. Вже з 15-16-го року життя почав реґулярно посилати щомісяця підмогу батькам із своїх, дуже злиденних заробітків. Так тяглося до смерти батьків. (Батько помер під час голоду 1933 року, мати в 1936-му).

На 20-му році життя О. Кобець вернувся до Канева і працював у повітовій земській управі. Керував шкільним відділом. Треба було постачати в школи підручники й книжки для шкільних бібліотек та дбати про вчасну сплату заробітної платні учительському персоналові. (В повіті працювало тоді 102 учителі). На цьому становищі працював, аж поки покликали до війська весною 1914 року. З тих часів варто згадати про один маркантний факт. Шкільний інспектор Пархоменко (українець-перевертень) видав секретного обіжника про недопущення до шкільних бібліотек українських книжок. О. Кобець виявив цю справу і засудив її на сторінках київської газети „Рада". За „Радою" пішла вся тодішня українська преса. Зацькований Пархоменко приневолений був зрезиґнувати із свого становища і виїхав на Кавказ, де незабаром помер. З журби, казали, бо дуже йому дорікали колишні його товариші українці.

Перша літературна спроба О. Кобця припадає на 1902 рік. В тому році померла його маленька сестричка. Її похорон і сум за нею викликали перший вірш, поміщений у рукописному шкільному журналі канівської школи. Властивий дебют стався за десять років. В київській „Раді" в числі з 1 січня 1912 р. було надруковане перше його оповідання „Під новий рік", яке критика прийняла незвичайно тепло. Згодом друкувалися його вірші в журналі „Маяк", „Дзвін", „Літературно-Науковий Вісник". Багато дописував до „Ради" про життя усіх закутків Канівщини. В 1913 році — в Каневі — вийшла перша збірка поезій „Ряст". В збірці 54 поезії. Назва цілої збірки взята від назви першої поезії. З огляду на те, що в поезії „Ряст" у символічний спосіб з'ясована роля автора і його збірки в житті народу, вказаним буде зацитувати тут цей твір в цілому:

Зелена травка в темній ямі,
Коли ще скрізь лежать сніги,
Гуляють вітри над ярами, —
І сум, і холод навкруги...

З-під снігу, з-під криги
зелені листочки
Про весну, про сонце
нам звістку несуть;
А сонце пригріє —
і ніжні цвіточки
Під сяйвом блискучим
безсилі умруть...

Невдячная доля
зеленого рясту:
Надії на сонце
в гаю воскрешать,
Нагадувать людям про весну,
про щастя,
Й самому ніколи
його не зазнать...

Як тільки сніг брудний
розтане,
Засяє сонце весняне, —
Забудуть ряст, бо...
ряст зів'яне,
І рясту гай не спом'яне.

ЗВЕЛИСЯ РІКИ

Звелися ріки і луґами
Блакитно з'єднують свій
[путь,
А в небі хмари лебедями
Із ополонок воду п'ють.

Гаї спинились над водою
І тихо входять в клекіт рік,
І хмелем бродить під корою
В березах чистий, свіжий сік.

Налита сонцем і вітрами,
Хлюпоче веслами весна,
І піднімає буйні трави
Земля хмільна і запашна.

В ці дні бажаєш світ
[щасливий
Черпнути відрами до дна
І сміло сіяти на ниви
Багатство ярого зерна.

МИХАЙЛО СТЕЛЬМАХ

Виставка Я. Гніздовського в Ню Йорку

В понеділок дня 5-го травня ц. р. в галерії Вард Еґґлестон у Ню Йорку" відбулося відкриття виставки „відомого українського маляра і графіка Якова Гніздовського. Це вже друга виставка Гніздовського в цій нюйоркській галерії (перша відбулася у квітні 1954 року) й охоплює вона його образи, створені на протязі двох років перебування мистця у Парижі у Франції.

Більшість виставлених тепер творів була вже показана в жовтні минулого року на мистецькій виставці Я. Гніздовського в Парижі, яка викликала широке зацікавлення французької й української мистецької кртики.

Про жовтневу виставку Гніздовського в Парижі появилася аналітична стаття проф. Кульчицького в „Українській літературній газеті". рецензія Марти Калитовської в паризькому „Українському Слові", як також рецензії французьких журналів в перекладі Л. Вітошинської в паризькому „Українцеві„ і їх не будемо повторювати. Тут варто привести деякі пізніші голоси французької критики.

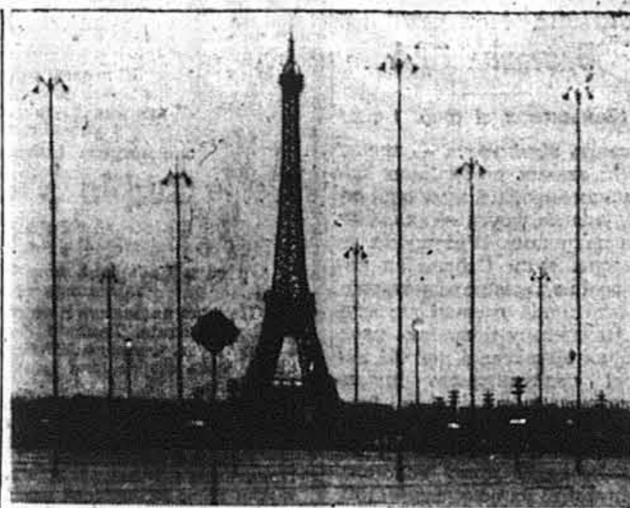
У різдвяному числі журналу „Расінґ" з поміщеною репродукцією картини Гніздовського „Міст Александра Третього в Парижі" була надрукована рецензія з підписом Меналь, який між іншим відзначає: „Ми бачили три рази недавню виставку Гніздовського і завжки ставали з новим здивуванням перед дивним „існуванням" його полотен створених без найменшої сухости, без огляду на лінеарне трактування і з рисунком спрощеним до крайности... „Натюрморти: кошик, ситко скринька з овочами і городовиною, мають горяч і реальність, що надає їм вигляду містерійної і фасцинуючої гри. А міські красвиди, види метро з їх довгими рядами людей, що очікують не знати на що, виявляють таку самотність і розпуку, що ви мрієте про те побачити Гніздовського, як люстратора творів Кафки".

Знову ж другий із критиків Сузан Льомбард так оцінила жовтневу виставку Я. Гніздовського: „Можна любити оригінальну і поетичну інспірацію Гніздовського. Перспективи метро нас захоплюють. Йому вдалося віддати цю поезію підземного універсу нашого міста. „Метро - Година напливу", „Метро - Білетерка" (ця білетерка — це правдива синтеза білетерок, яких ми зустрічаємо на метрополітальних підземних залізницях), „Метро-Монтпарнас". Останній цей твір може здаватися дрібним. Але він ним не є. Наука в ньому є делікатно маскована. Палета є витончена, білі кольори, так часто застосовані в цьому творі, мають завжди свою ясність. Його спрощення — не є убогістю, і плястична тема об'являється в певних умисних порожнечах. „Площа Конкорд", „Побережжя Сени", а передусім, зогляду на надреальний рисунок, дуже гарний „Міст Александра 3-го". „Брама Пантеону", твір сповнений ущерть світлом, є трактований у своєму малому розмірі з точни зору монументальности, яка себе накидає. „Побережжя Сени" з гарним деталем моряцьких кілець. Деякі твори мають свіжість інспірації, яку рідко можна зустріти, наприклад — „Цирк" і цей мужеський рисунок льва.

Квіти й овочі Гніздовського нагадують японців, „Стручки квасолі" „Букет" з його зовсім щоденною красою дістають глибоке значення.

Без очевидного зусилля він відважується на стиль плястичних тем найбільш звичайних: „Ліжко", „Водотяг" — у графізмі особливо ж дистинґованому. Позірна поміркованість твору не стримує високих амбіцій маляра".

нв.

Я. Гніздовський — Площа Д'Альма

УНР — УССР

(Продовження зі стор. 2-ої)

початках, коли творились УНР і УССР, але то ситуації не міняє.

УССР не є продовженням УНР, а є зовсім іншим, неукраїнським новотвором, хоч його експонентами є частенько українці з походження.

Дальший висновок такий: коли УССР є продовженням УНР, тоді ми всі, на чужині, є еміґрацією не політичною, а соціяльною, яка поборює лише уряд та його режим, а не державу, як таку. Тоді нема різниці між еміграцією московською-соціяльною і еміграцією українською-соціяльною, а не національною. Москалі виступають тільки проти режиму в совєтській імперії, а не проти імперії. Так ставити справу вимагає від них їхнє положення. Ми натомість виступаємо не лише проти режиму, але й проти московської окупації нашої землі, тобто, простіше кажучи, проти москалів і їхнього режиму. За це нас москалі не люблять, як не люблять нас і всі русофіли, які не хочуть допустити до існування української держави, незалежної від Москви. Тут криється і таємниця теорії непередрішенства, на яку нас всі оті москалі і русофіли пхають, щоб ми її визнали. Коли б ми погодилися визнати УССР, як продовжувача УНР, тоді б ми мусіли визнати окупацію України Москвою леґальним фактом і лише після третьої світової війни почати творити УНР наново, як нову державу на українській землі. Тоді б ми мусіли зректися 22 січня 1918 року і визнати разом з москалями постання УССР аж від 28 грудня 1920 року, мусіли б зректися цілої нашої війни, мусіли б визнати дату 30 грудня 1922 року, як день ліквідації УНР, власне її наступника УССР і т. п.

Мені виглядає, що вся та дискусія на тему УНР-УССР є шкідлива і дезорієнтує українців і не-українців, та навіть більше, викликає в людей, яким дорога українська державність без огляду на режим, що в ній є, своєрідну охоту піти й працювати для УССР, як наступника УНР. Ми мусимо стояти за УНР, нічим не зв'язувати її з УССР, і тоді буде рація існування для української еміграції. В противному разі можемо собі сказати: не тратьте, куме, сили, спускайтеся на дно, чи пак йдіть працювати для УССР, як продовжувача УНР, зміцнюйте потенціяльну силу московської імперії.

Торонто, Канада. М. С.

Чи атомові бомби спричиняють зміни погоди?

Вашингтон. — Часто можна чути нарікання людей на те, що пробні експльозії атомових і водневих бомб погіршили погоду на світі, і внаслідок цього падає більше дощів. Над тим сперечаються і науковці. І так дорадник президента в справах погоди капітан Говард Т. Орвілл твердить, що експльозія великої водневої бомби може спричинити великі зміни в погоді даного району. Але науковець, який вивчає погоду в урядовому бюрі в столиці д-р Лестер Мечте заперечує це і каже, що не маємо жадного доказу на те, щоб пробні експльозії водневої чи атомової бомби мали якийсь вплив на погоду. Капітан Орвілл заявляє, що така слаба атомова бомба, яку ЗДА були кинули на Гірошіму в Японії в 1945 році, не може спричинити зміни погоди, але велика воднева бомба може діяти так із сонячним теплом, як ділося з ним під час вибуху вулькану Кракатав в Індонезії 75 років тому. Під час того вибуху вийшло стільки куряви з вулькану в повітря, що охолола була земля на кілька ступнів. Д-р Мечте відповідає, що під час пробної експльозії водневої бомби на Пацифіку в 1954 році охолодження повітря було спричинене не атомовою експльозією тільки вибухом вулькану на Алясці, який був саме перед пробними водневими експльозіями.

БУДІВЕЛЬНИЙ РУХ ЦЬОГО РОКУ БІЛЬШИЙ, ЯК В МИНУЛОМУ РОЦІ

Вашинґтон. — Статистичні бюра департаментів праці і торгівлі стверджують, що будівельний рух в перших чотирьох місяця цього року був на 2 відсотки більший в порівнянні з тим самим часом минулого року. Вартість нових будов в квітні цього року виносила 3,666,000,000 долярів, а минулого року — 3,157,000,000 долярів. Це збільшення настало тому, що будують мешкання для війська.

● Президент Айзенгавер найменував генерал-майора Ралфа В. Цвікера, генерал-поручником. Прізвище Ралфа В. Цвікера відоме з сенатських переслухань, ведених покійним сенатором Джозефом Р. Мек Карті, який назвав його „нездібним носити військовий однострій".

Платне політичне оголошення

Платне політичне оголошення

НЕДОКІНЧЕНЕ ПОРІВНЯННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Автор цієї книжки з походження чех, суто великоросійських поглядів (напр., стор. 124-125 — про неможливість відділення України від Росії, про те, що українці не можуть похвалитися ні одним письменником навіть такої міри, як Гоголь!) все таки начислює коло 40 самостійних, відрубних національностей, які, проживаючи в межах СССР, є експлуатовані як колонії. Не зважаючи на своє проросійське наставлення, автор признає всім тим народам право на найширшу державну автономію — очевидно у федерації з Росією. Далі він признає, що всі ті народи — поза російським — ненавидять існуючу систему і в своїй ненависті йдуть так далеко, що в своїх „шовіністичних виступах" думають про конечність завалення не системи, але російської імперії! Спираючись на авторові твердження, треба дуже сумніватися, чи „дух" вояків-литовців, лотишів, естонців чи українців був би аж такий високий.

Наші сумніви підтверджує також історія останньої німецько-російської війни. І знову дозволимо собі навести погляди на цю справу п. Лайонса — сеньйор-редактора „Рідерс Дайджест", якого ніяк не можна назвати аж надто прихильно настроєним до українських змагань. В своїй книжці: Our Secret Allies — The Peiples Of Russia (1954) він згадує, на основі офіційних альянтських джерел, що число совєтських полонених по трьох перших місяцях війни становило коло 3.500.000. За той час німці забрали величезну кількість бойових припасів і простір вдвоє більший, як Франція. Яка причина того? На це автор (стор. 208) дослівно пише так: „Побіч інших причин, все таки найважливішою був брак заінтересування людности в тих змаганнях, широко поширена неохота боротися за непопулярний і зненавиджений режим, щораз більше поширюване переконання в тому, що волю здобуде воно через розгром. Настрій військових з'єднань був тільки відбиткою дефетистичних настроїв підсовєтських народів, як цілости. Вони зовсім не хотіли боронити Політбюро, а війну вважали за нагоду звільнитися від зненавидженого режиму. Багато з них щиро вітало війну в переконанні, що це — хрестоносний похід Европи проти большевизму".

Чи ж такі твердження — це доказ високого „духа" совєтського вояка? Піднесла його щойно божевільна політика нацистів на Сході, вистрілювання та виголоджування полонених і т. п. Та не зважаючи на це, низка відділів, сформованих з колишніх полонених, боролася по стороні німців як добровольчі формації аж до останніх днів — до капітуляції. І то боролася якраз проти наступаючої совєтської армії. А вже після капітуляції за часів сумної пам'яті примусової репатріяції, чимало колишніх совєтських полонених воліло покінчити життя самогубством, ніж вертатися до большевицького пекла!

Висновок простий: „дух" совєтської армії не існував! Тим то й сьогодні не можна вважати, що він аж надто розвинувся. Але той, що існує, можна понизити відповідними заходами. Передусім вмілою пропаґандою, яка от хоч би у відповідь на большевицьку, скеровану проти Заходу, вказувала б, що найбільшою колоніяльною імперією є власне СССР! Пропаґандою, яка вказувала б совєтським воякам конечність завалити той монструальний витвір, ту „тюрму народів", якою є СССР! Пропаґандою, яка признавала б аспірації поневолених народів за слушні! Такого роду пропаґанда впарі з гуманним поступованням американських частин, про яке кожний, хто знає американців, і сумніватися не може — може звести „духа" совєтського вояка до нуля!

Чи не краще було б подумати над такою розв'язкою цієї проблеми, ніж ширити сумнівної вартости твердженнями про низький „дух" американського вояка?

Світова Торговельна Виставка ЗДА

(Закінчення зі стор. 1-ої)

вітають відвідувача — перша ґабльотками прецизійних оптичних виробів й музичних інструментів, друга — складними машинами. В розшуках за европейським Сходом ви по дорозі не зможете відмовитись симпатичній грекині скуштувати нектару її країни—вина марки Метаксас а при тій нагоді подивлятимете пишно влаштований павільйон і багаті скарби спадкоємців старої Геллади. Ще на дрібку секунди вашу увагу полонить барвистий національний стрій мексиканської чорнявки а, може, і вона сама і ви довше зупинитеся коло сусідів: польського і чехословацького павільйонів. Дуже скромненький а то й бідненький своєю архітектонікою польський павільйон ви переглянете за неціліх п'ять хвилин: кілька столів з книжками під шклом, зразки ловецьких строїв і кільканадцять образів польських міст — це і все що можете тут знайти. Багатий на експонати і краще влаштований чехословацький павільйон затримає вас довше, зокрема виставка скляної продукції. СРСР і його республіки на Виставці не є заступлені.

Порівняно з гостями, чужинецькими країнами, господарі, ЗДА виступають на Виставці дуже скромно і малощо не законспіровано. Павільйон стейту Ню Йорк ограничив свої експонати до статистичних таблиць і діяграм, тут і там розкинені по стінах знятки фабрик чи нюйоркського порту. Друга справа, що вимова цих таблиць і статистичних діяграм говорять за себе.

Зустріч світової торгівлі

Світова Торговельна Виставка ЗДА це в першу чергу добра нагода для тисяч бизнесменів і купців з різних кінців світу зустрітись, порівняти товари і ціни, поробити замовлення і доповнити свою орієнтацію про світову продукцію і ціни. До хвилини відкриття виставки зголосило приїзд своїх представників понад 6 тисяч великих фірм, заповідаються великі торговельні обороти. Започаткована рік тому в Ню Йорку Світова Торговельна Виставка ЗДА має всі вигляди стати центральною подією світової торгівлі Західньої Гемісфери.

✝

Ділимось сумною віsткою з Приятелями і Знайомими, що дня 21-го квітня 1958 року упокоїлась у Бозі, заосмотрена Найсвятішими Тайнами,

Софія з Сухецьких ЛОБУР

з села Кабарівці, пов. Зборів, Західня Україна, проживши всього 64 роки.

Покійна залишила в смутку чоловіка Івана, доньку Марію, двох синів, Тимка і Алика, сім внуків, дві невістки і зятя. Була членкою 325 Відд. УНСоюзу в Брукліні. Покійна була жертвенної вдачі й багато допомагала новоприбулим.

Похорон відбувся 24-го квітня 1958 р., з української католицької церкви при 5-ій вул в Брукліні. Похоронні обряди довершив о. декан В. Андрушків.

Горем прибиті чоловік і діти щиро дякують Родині, Приятелям і Знайомим Покійної за Служби Божі, за квіти, якими вони вшанували пам'ять Покійної і віддали Їй останню прислугу.

Нехай сира земля буде легкою для Неї!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДІТРОЙТ Захід, Миш. — Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 292, відбудуться в неділю, 11-го травня 1958 р., о год. 1:30 по пол., в УНДомі при вул. Мартін 4655. — П. Кізел, предс.; П. Федик, фін. секр. А. Горак, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Б-во св. Василія, Відд. 339, повідомляє всіх своїх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 11-го травня 1958 р., о год. 7-ій веч. в домі Укр. Громади при 3322 Н. Лавренц вул. Проситься всіх членів прибути і вирівняти членські вкладки. — А. Хромяк, предс.; М. Палько, кас.; С. Лупацій, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні збори Б-ва св. ап. Петра й Павла, Відд. 102, відбудуться в неділю, 11-го травня 1958 р., по співаній Службі Божій, в церковній залі — 2280 W. 7th. — М. Декан, пред.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

ТРОЙ, Н. Й. — З огляду на 50-літній Ювілей Б-ва св. Миколая, Відд. 191, Місячні збори відбудуться в неділю, 11-го травня 1958 р., замість в неділю, 18-го травня, о год. 12-ій впол., в Ukrainian Hall, 391 Second St. Проситься всіх членів прибути, бо маємо важливі справи до вирішення, у зв'язку з 50-літнім Ювілеєм, який відбудеться в неділю, 18-го травня 1958 р. — Н. Бойко, предс.; Д. Петрецький, кас.; В. Колодій, секр.

МІКІЗ РАКС, Па. — Збори Б-ва св. Володимира, Відд. 91, відбудуться в неділю, 11-го травня 1958 р., о год. 12-ій вполудні, в залі УНДому. Проситься членів прибутиш бо є важливі справи конвенції і делеґатів. — Д. Андерсон, секр.

ЯНҐСТАВН, Огайо. — Відд. 230 св. І. Хрестителя, повідомляє всіх своїх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 11-го травня 1958 р., о год. 3-ій по пол., в домівці 914 Franklin Ave. Проситься всіх членів прибути на збори. — М. Мушинський, голова, П. Ліщак, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Єдність" 163 Відд. подає до відома своїм членам, що Місячні збори відбудуться в неділю, 11 травня 1958 р., в Гор. Клюбі, при 847 Н. Френклін вул., о год. 12-ій впол. Проситься всіх членів прибути на призначений час. Рівночасно пригадується довгуючим членам, щоб вирівняли свої вкладки, хто не заплатить на час, наражується на суспендування. — М. Курко, предс.; С. Филик, фін. секр.; Д. Мисько, рек .секр.

РОЗШУКИ

Пошукую АНДРІЯ ПАЦКАНЯ, зі села Ясінь, біля Устрік Долішних, пов. Сянік. Остання вістка від нього була з Kreis Innsbruck, Matrei — Tirol. Пошукує Йосиф Противняк. Прошу писати на адресу: Joseph PROTYNIAK 2739 W. Haddon Chicago 22, Ill.

Пошукують із ЗАЛУЖА, пов. СЯНІК:
ДЗЯДИК АДАМКО — пошукує своїх батьків;
ГИНДА ОСИП — пошукує своїх синів;
КОПИРКА ФЕСЬКО пошукує своїх синів;
БАСІСТІ із Залужа пошукує свого сина.
Прошу голоситись на адресу: Mykola BOBENCZYK 2053 Jacqueline Avenue North Bellmore, L. I., N. Y.

Пошукую Михайла й Івана БОРИЩІВСЬКИХ та Анну і Марію, по батькові ІҐНАТОВНІ, з с. Устяново, Устріцького району, обл. Дрогобич, які вже 35 років живуть в ЗДА або Канаді. Маю для них листи з дому. Прошу писати на адресу: Stefan DUNYK 940 Emerson Ave, Syracuse, N. Y. Канадійські газети прошу передрукувати.

ТАРЗАН, ч. 4056. Очі всіх спрямовані вгору.

LATER, THE MEN PAUSED IN THEIR JOURNEY TO WATCH A SLEEK, SPEEDING AIRPLANE.
"WISH WE COULD RETURN THAT FAST," SAID STEVE. "IT WON'T BE LONG NOW," NOTED TARZAN.
... AND SO, TARZAN CASUALLY DISMISSED THE INCIDENT OF THE PLANE -- NOT REALIZING THIS WAS FATE'S INTRODUCTION TO A NEW AND TERRIBLE ADVENTURE!
Dick Van Buren
8-9-4056

Під час подорожі люди спинились, слідкуючи за блискучим швидким літаком.

— Хотів би я, щоб ми верталися так само швидко, — сказав Стів. — Це вже не буде довго, — завважив Тарзан.

І так Тарзан поминув увагою цей випадок з літаком... не здаючи собі справи з того, що це доля започаткувала нову і жахливу пригоду!